

‘Engels in de kleuterklas? Arabisch kan ook’

Hoogleraar Harold Bekkering is gefrustreerd over de plannen voor het nieuwe curriculum. “Engels leren in de kleuterklas? Dat kan evengoed Slavisch of Arabisch zijn.”

Tekst Michiel van Nieuwstadt Beeld Joost Grol

Harold Bekkering zucht. Het *Onderwijsblad* belt met vragen over zijn nieuwe boek *De lerende mens* en de voorstellen voor een nieuw curriculum van het Platform Onderwijs 2032, de commissie-Schnabel. *Waarom zucht u?*

“Ik heb in de afgelopen dagen mijn mening gegeven over de plannen voor het nieuwe onderwijsprogramma op de radio en in de kranten. De materie is heel ingewikkeld, maar dreigt te eindigen in dooddoeners.”

Bekkering is hoogleraar cognitieve psychologie aan de Radboud Universiteit in Nijmegen. In een opiniestuk dat op 15 oktober verscheen in *de Volkskrant* schrijft hij dat feitenkennis volgens de curriculumcommissie niet meer nodig is. Inderdaad heeft de commissie-Schnabel het in haar voorlopige advies over het schrappen van onderdelen uit het curriculum. Maar de commissie schrijft ook dat kennisoverdracht belangrijk blijft. De hoeveelheid feitenkennis op het gebied van topografie,

geschiedenis en natuurwetenschappen wordt ter discussie gesteld. De commissie pleit ervoor om kinderen een vaste kern van essentiële kennis bij te brengen. Wat dat is? En hoeveel tijd een school eraan moet besteden? Daarover gaat Schnabel tot het einde van het jaar met leraren in gesprek.

Stampen

In het boek *De lerende mens* staat het voorbeeld van een zestienjarige vmbo'er die van jongs af aan vol overtuiging de F'jes traint. Een talent. Maar op sportopleiding Cios wordt de jongen afgerekend op zijn zwakke punten: rekenen en taal. Bekkering wenst de jongen een omgeving toe die benadrukt waarin hij wel goed is.

Schnabel wil meer maatwerk in het onderwijs. Daar zou deze jongen toch mee geholpen zijn?

“Dat klopt. Ik ben het zeker niet op alle punten met Schnabel oneens. Leerkrachten moeten beseffen dat iedereen zijn eigen kennis heeft, zijn eigen achtergrond. Van daaruit moet het leren beginnen. Dat inzicht mis ik in de huidige discussie. Het opbouwen van kennis is bij dat leren heel belangrijk. Als je niet weet waar een land ligt of wat er in het verleden is gebeurd, dan begrijp je niets van de wereld. Maar ik pleit niet voor feitjes stampen. Kinderen moeten leren vanuit wat ze al weten.” *Een leerkracht probeert aan de hand van leerlijnen aan te sluiten op het niveau van individuele kinderen en op de hele groep. Dat is toch een effectieve aanpak?*

“Leerlijnen, daar heb je weinig aan. Elk kind moet bediend worden op zijn eigen kennisniveau.”

Dat is in een klas toch lastig te organiseren?

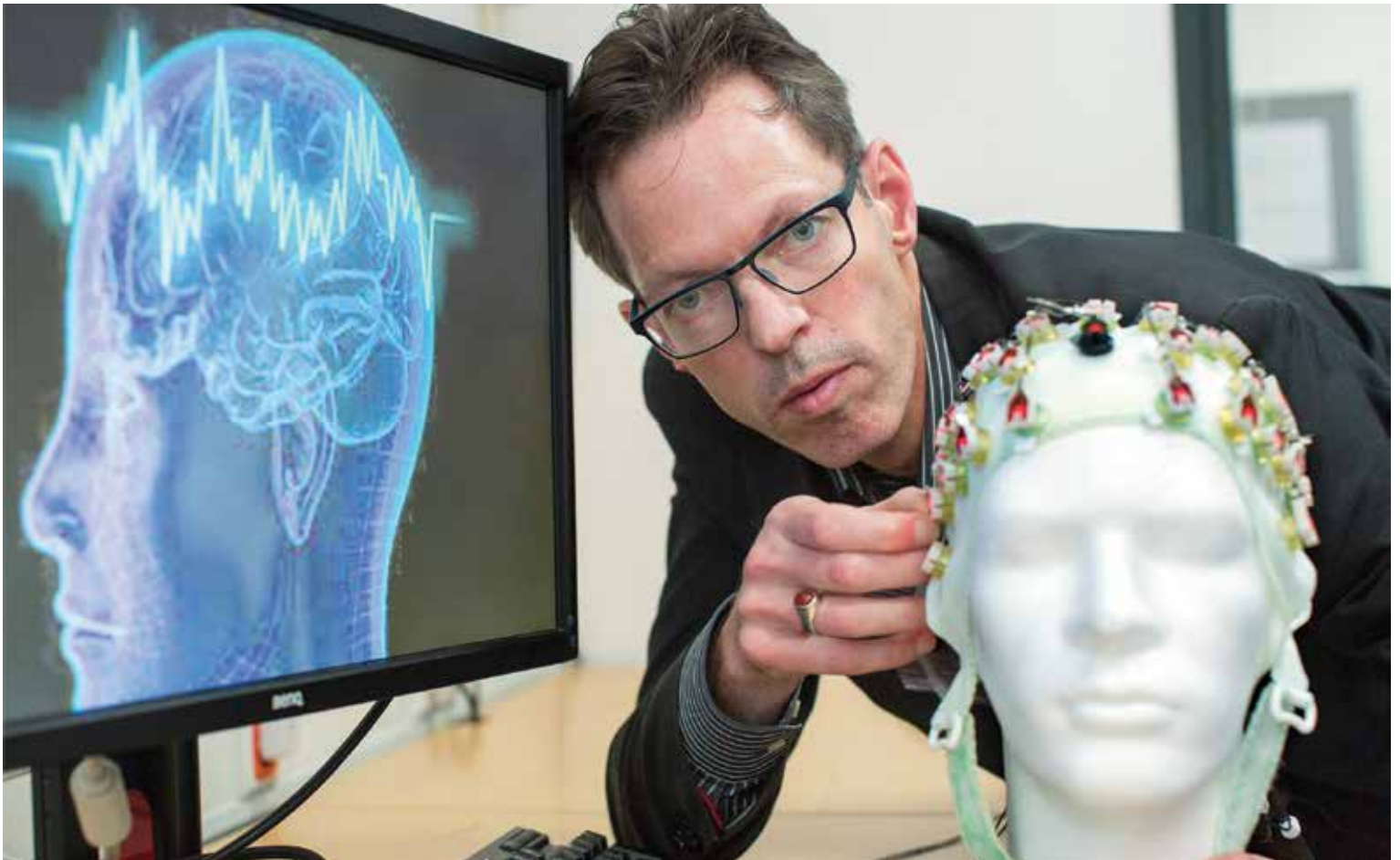
“Dat begrijp ik, maar informatie- en communicatietechnologie kan erbij helpen. Kinderen leren beter als ze de kans krijgen om zelfstandig te leren met een laptop of iPad.”

Het onderwijsonderzoeksinstituut van de Oeso, een samenwerkingsorganisatie van industriële landen, concludeert in een recente studie juist dat ict leerlingen niet vooruit helpt.

“Dat zit ‘m in de manier waarop de technologie wordt toegepast. Daar wordt nu niet goed over nagedacht. Tekstboeken kopiëren en op de iPad zetten, werkt niet. Docenten kunnen digitale hulpmiddelen bijvoorbeeld gebruiken om de vooruitgang van kinderen preciezer te volgen en dus beter aan te sluiten bij de kennis en situatie van het individuele kind. Dat is veel belangrijker dan het afnemen van toetsen of vaststellen of een kind geschikt is om naar het atheneum te gaan of naar de havo.”

Voor het vervolgonderwijs is het toch belangrijk om te weten welk niveau kinderen hebben?

“Nee, dat is het niet. Het gaat erom dat kinderen zich ontwikkelen. Ze moeten kunnen laten zien wat ze kun-

nen, elk op hun eigen gebied. Daarom ben ik er ook erg voor om kinderen op de middelbare school de kans te geven om vakken af te ronden op verschillende niveaus. We zijn in het onderwijs veel te veel bezig met toetsen en testen. Dat zorgt ervoor dat kinderen excentriek gemotiveerd raken: ze leren voor een mooi cijfer. Daarmee gaat de intrinsieke motivatie verloren, de motivatie om te leren die vanuit het kind zelf komt.”

U spreekt uit ervaring?

“Dat klopt. Op mijn veertiende ben ik verhuisd van Twente naar Arnhem. De overgang naar een nieuwe middelbare school viel mij zwaar. Ik was gewend om alleen maar negens te halen, maar aan het einde van 3-vwo had ik drie vijven. Een leerkracht zei: ‘Het is simpel, met drie vijven blijf je zitten, want je mag er maar twee hebben.’ Ik vroeg aandacht voor het feit dat ik verhuisd was – ook in die tijd was ik al een goede prater – maar tevergeefs. Ze wilden alleen maar naar mijn punten kijken. Ik kon het niet geloven. Vanaf dat moment was mijn motivatie verdwenen. Ik ben naar de havo gegaan. Ik wilde journalist worden, maar dat is niet gelukt. Daarom ben ik later alsnog naar het atheneum gegaan en psychologie gaan studeren in Nijmegen.”

Over het idee van de commissie om kleuters Engels te leren zijn veel mensen enthousiast. Wat vindt u?

“Ik ben er niet op tegen, maar Schnabel motiveert die keuze vanuit economisch perspectief. Daar heb ik niet veel mee. Misschien blijkt over twintig jaar wel dat we

allemaal Chinees hadden moeten leren. Waar het om gaat is dat kinderen op jonge leeftijd in aanraking komen met verschillende tekens en klanken en niet alleen uit het Nederlands. Zo’n andere taal kan Engels zijn, maar evengoed Slavisch, Arabisch of welke taal er ook in jouw omgeving wordt gesproken. Om talen te leren moet je leren lezen en luisteren. Dat is de uitdaging. Als je daar pas op je twaalfde mee begint, is het te laat.” ■

Harold Bekkering: “Als je niet weet waar een land ligt of wat er in het verleden is gebeurd, dan begrijp je niets van de wereld. Maar ik pleit niet voor feitjes stampen.”

Lerende mens

In *De Lerende mens* beschrijven Harold Bekkering en Jurjen van Helden een breed scala aan wetenschappelijke inzichten. Proeven met dieren bewijzen dat dieren kunnen leren tellen en uiteenlopende experimenten brengen in beeld welke hersengebieden we gebruiken om te leren.

Jurjen van der Helden en Harold Bekkering, *De lerende mens*, uitgeverij Boom, ISBN 9789089536495, € 24,50